

Dịch giả Nguyễn Lệ Chi trả lời về nhà văn Mạc Ngôn (Evan ngày 16/10/2012)

Đăng ngày: 18-10-2012 Lần xem: 1093

‘Mạc Ngôn biết sách mình bị in lậu ở VN’

Từ lâu nhà văn đoạt Nobel 2012 biết sách mình bị in lậu ở VN. Vì thế, ông vui khi dịch giả Lệ Chi tìm gặp để mua bản quyền.

- Lần đầu tiên chị gặp gỡ Mạc Ngôn là khi nào?

- Đầu tiên chúng tôi liên lạc qua email, điện thoại, sau đó gặp gỡ chính thức tại Bắc Kinh năm 2006. Ấn tượng ban đầu là ông rất [hiền lành, giản dị, khiêm tốn](#).

Mạc Ngôn luôn là người dễ mến, ít nói. Ông chỉ quan tâm tới việc viết sách và rũ bỏ được hết những thị phi. Biết tôi là một dịch giả chuyên dịch tiểu thuyết Trung Quốc, ông lại càng thân mật và quý trọng hơn. Thậm chí ông từng trả lời một bài phỏng vấn của tôi nói về vai trò quan trọng của dịch giả và cho rằng cuộc đời ông đã đổi đời nhờ dịch giả. Bởi nhờ họ, sách của ông được lan tỏa và tới được tay nhiều độc giả các nước.

Dịch giả Nguyễn Lệ Chi (trái) và tiểu thuyết gia Trung Quốc vừa đoạt giải Nobel Văn học – Mạc Ngôn.

- Khi ông biết sách mình được dịch sang tiếng Việt, cảm xúc của ông thế nào?

- Mạc Ngôn chia sẻ, từ lâu ông biết sách mình bị in lậu rất nhiều tại Việt Nam. Không có đơn vị xuất bản nào đề nghị ông bán bản quyền cho họ, thậm chí cũng không có đơn vị nào, dịch giả nào gửi tặng ông các bản sách tiếng Việt đó. Ông đã phải nhờ người ở đại sứ quán Trung Quốc tại Hà Nội đi mua các bản sách của mình ở Việt Nam gửi về cho ông làm kỷ niệm. Vì thế ông rất vui khi gặp tôi và được tôi đề nghị mua bản quyền chính thức.

- Việc thương thảo tác quyền sách Mạc Ngôn để chuyển ngữ sang tiếng Việt khó khăn như thế nào?

- Tôi đã qua bạn bè nhà văn Trung Quốc khác của mình để tìm tới ông. Gọi điện thoại trao

đổi và email qua lại cho tới khi gặp mặt.. Cũng không có gì khó khăn cả. Mạc Ngôn rất dễ chịu và thoải mái. Tôi gửi hợp đồng mẫu và điều khoản. Ông xem, nhất trí, ký và gửi lại.

- Bối cảnh lúc chị phỏng vấn nhà văn Mạc Ngôn diễn ra như thế nào?

- Lúc đó tôi đang ở khách sạn tại Bắc Kinh, ông ngại tôi đi tìm kiếm nhà ông vất vả nên tới tận khách sạn của tôi để trò chuyện suốt mấy tiếng đồng hồ. Chúng tôi vừa uống trà, vừa tâm tình về các vấn đề văn học, về cuộc sống riêng của mỗi người. Tôi có mang tặng ông chút cà phê Việt Nam, và nhờ ông cầm cuốn tạp chí tôi đang làm việc để chụp hình kỷ niệm. Ông làm theo rất vui vẻ. Ông còn hẹn tôi khi nào muốn ăn Tết ở [quê hương Cao Mật](#) của ông thì cứ sang, ông sẽ đưa về cùng gia đình ông ăn Tết ở quê. Với ông, chỉ có về quê mới có không khí Tết ấm cúng. Tiếc rằng do bận rộn, tôi cứ lần lữa mãi chưa nhận được lời mời chân thành này.

Bìa cuốn “Ếch” của Mạc Ngôn.

- Chị gặp khó khăn gì khi tìm dịch giả chuyển ngữ tác phẩm Mạc Ngôn sang tiếng Việt?

- Văn phong Mạc Ngôn không dễ dịch bởi mang [nhiều từ ngữ địa phương, dân gian](#). Các câu chuyện của ông trải dài cùng nhiều nhân vật, đòi hỏi người dịch phải có kiến thức phong phú. Mặt khác, văn phong uyển chuyển của dịch giả Trần Đình Hiến, người nổi tiếng với các bản dịch tiểu thuyết của Mạc Ngôn, đã thực sự chinh phục nhiều độc giả trong nước. Điều này trở thành một áp lực tâm lý, khiến không ít dịch giả tiếng Trung khác cũng e ngại không dám thử sức dịch Mạc Ngôn.

Sau khi mua xong bản quyền của ông ấy, tôi đã tìm kiếm nhiều dịch giả và cuối cùng chọn dịch giả Trần Trung Hỷ. Những ấn bản dịch của anh Hỷ như Sống đọa thác đầy,Ếch (bút danh Nguyên Trần)... thực sự rất hay.

- Cảm giác của chị ra sao khi biết tin [Mạc Ngôn đoạt giải Nobel](#) năm nay?

- Rất vui mừng, vì đây là tác giả mà tôi đã dày công thuyết phục bán bản quyền tất cả các tác phẩm của ông vào Việt Nam. Đến nay, tôi cũng là người Việt duy nhất trực tiếp tìm được ông, mua toàn bộ tác phẩm của ông và triển khai xuất bản chúng trong nước. Như vậy thẩm định văn chương của tôi cũng không đến nỗi tệ.

Tôi vui mừng thay cho ông một phần, cũng vui mừng thay cho độc giả Việt Nam nhiều phần vì đã có cơ hội được đọc rất nhiều tác phẩm của Mạc Ngôn, dù trước đó, các bản dịch rất hay của dịch giả Trần Đình Hiến và vài dịch giả khác được xuất bản cũng không hề có bản quyền.

Ông cũng cảm ơn về sự nhiệt tình ủng hộ của Chibooks nói riêng và của độc giả Việt Nam nói chung, và ông vẫn luôn nói rằng ông [không nghĩ mình đoạt giải](#).

Nhà văn Mạc Ngôn tại Hội chợ sách Frankfurt năm 2009. Ảnh: AFP.

- Chị ấn tượng nhất với tác phẩm nào của Mạc Ngôn?

- Tôi thích nhất các cuốn Báu vật của đời, Đàn hương hình. Chúng rất dữ dội.

- Đọc sách Mạc Ngôn từ nguyên tác lẫn bản dịch tiếng Việt, chị tâm đắc điều gì ở văn chương của ông?

- Lịch sử được tái hiện qua con mắt trào phúng, và các nhân vật dân dã, đời thường. Đọc sách Mạc Ngôn, tôi hiểu hơn về những giai đoạn lịch sử biến động và thăng trầm của con người và đất nước Trung Quốc.

Các tác phẩm của ông đã lột tả được chân thực những quãng thời gian lịch sử đầy biến động của xã hội Trung Quốc.

- Sắp tới Chibooks sẽ dịch những tác phẩm nào của ông?

- Chúng tôi sẽ giới thiệu những tác phẩm nào của ông chưa từng dịch sang tiếng Việt, có thể là tập truyện vừa, tập tản văn, tuyển tập...

- Bên cạnh dòng sách giải trí cho độc giả phổ thông, Chibooks cũng đầu tư cho các đầu sách của các tác giả lớn. Duy trì hai hướng phát triển như thế chị gặp khó khăn gì?

- Khó khăn là sách kén độc giả, bán được rất ít, tiền bán sách không đủ trả tiền mua bản quyền, chứ chưa nói tới tiền dịch sách, in ấn... Tuy nhiên chúng tôi chấp nhận bù lỗ đối với những tác giả xứng đáng, vì bản thân tôi sẽ thực sự rất tiếc nuối khi không giới thiệu được những tác phẩm mà mình thấy có giá trị.

Hiện tại, chúng tôi vẫn kiên trì 2 dòng sách: văn học lãng mạn phương Tây dành cho phụ nữ và văn học kỳ ảo phương Tây dành cho thanh thiếu niên. Ngoài ra, sắp tới tôi sẽ quay lại với dòng sách văn học Trung Quốc vốn là sở trường của đơn vị mình.

- Sắp tới chị sẽ đầu tư cho những dự án sách nào?

- Tôi vẫn đang tìm kiếm thêm đối tác để cùng đầu tư cho dự án giới thiệu văn chương Việt ra nước ngoài.

Anh Vân thực hiện

<http://giaitri.vnexpress.net/tin-tuc/sach/lang-van/mac-ngon-biet-sach-minh-bi-in-lau-o-vn-2246107.html>

SALESCHIBOOKS